T089 ATĐ 1 (12) Luận A Tỳ Đạt Ma Tập Dị Môn Túc Q12-Năm Pháp

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1536 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC - Quyeån 12

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC
QUYEÅN 12
Phaåm 6: NAÊM PHAÙP, Phaàn 2

Coù naêm thöù maøn che (Naêm caùi): Ñoù laø maøn che tham duïc, maøn che giaän döõ, maøn che hoân traàm meâ nguû, maøn che traïo cöû hoái haän, maøn che nghi ngôø. 1. Theá naøo laø maøn che tham duïc? Ñaùp: Tham duïc: Töùc laø ñoái vôùi caùc caûnh duïc luoân luoân tham meâ ham ñaém vaø chuïp giöït, giaáu caát, giöõ gìn, chaáp chaët, yeâu thích, say ñaém, ñam meâ, meâ ñaém khaép caû, töï troùi buoäc taâm, troâng mong, tìm caàu, meâ maån, chieâu taäp caùc khoå, laø loaïi tham lam, söï sinh ra tham... Ñoù goïi laø tham duïc. Maøn che tham duïc laø do söï tham duïc naøy maø noù ngaên che taâm, ñeø neùn giaáu kín taâm, bao truøm raøng buoäc taâm ta. Neân goïi laø maøn che tham duïc. 2. Theá naøo laø maøn che giaän döõ? Ñaùp: Giaän döõ laø sao? Loøng luoân muoán gaây toån haïi cho moïi loaøi. Luùc naøo cuõng oâm aáp söï taøn haïi chæ chöïc gaây ra söï khoå naõo öu phieàn. Ñaõ giaän döõ thì seõ giaän döõ vaø hieän ñang luùc naøo cuõng giaän döõ. Thích gaây tai hoïa raát thích gaây tai hoïa, vì yù nghó luoân luoân giaän döõ, cho neân ñoái vôùi moïi loaøi ñeàu luoân ñi ngöôïc laïi ñeå coá tình gaây thaûm hoïa. Moät khi ñaõ gaây tai hoïa roài thì seõ gaây tai hoïa nöõa vaø luùc naøo cuõng ñang gaây tai hoïa. Ñoù laø giaän döõ. Maøn che cuûa giaän döõ laø sao? Chính do caùi taâm giaän hôøn naøy noù ngaên che taâm mình, noù ñeø neùn choân kín caùi taâm, noù bao truøm kín mít, raøng buoäc chaët cheõ taâm ta, cho neân goïi laø maøn che cuûa giaän döõ. 3. Theá naøo laø maøn che hoân traàm meâ nguû? Hoân traàm laø sao? Nghóa laø thaân coù töï taùnh naëng neà, taâm cuõng coù töï taùnh naëng neà. Caû thaân vaø taâm ñeàu chaúng ñieàu hoøa dòu daøng. Thaân hoân traàm vaø taâm cuõng hoân traàm (meâ môø), mòt môø roái raém buoàn lo. Ñoù goïi

laø hoân traàm. Meâ nguû (nguû nghæ): Laø taâm oâ nhieãm loãi laàm coù söï meâ nguû moäng mò, khoâng coù taâm thaùo vaùc laøm vieäc maø laïi coù taùnh meâ môø

yeáu ôùt. Neân goïi laø meâ nguû. Theá naøo laø maøn che cuûa hoân traàm meâ nguû? Do thöù hoân traàm meâ nguû naøy noù ngaên che taâm trí, noù ñeø naëng choân saâu taâm ta, noù che laáp bao truøm kín mít vaø raøng buoäc chaët cheõ taâm ta. Neân goïi laø maøn che cuûa hoân traàm meâ nguû. 4. Theá naøo laø maøn che traïo cöû hoái haän? Traïo cöû (luoân ñoäng ñaäy): Töùc laø caùc thöù khieán taâm khoâng ñöôïc yeân tònh vaéng laëng, taâm luoân lay ñoäng, boàn choàn, xoân xao, laêng xaêng. Neân goïi laø traïo cöû. Hoái haän (oá taùc): Trong taâm oâ nhieãm loãi laàm, khieán loøng luoân aên naên hoái caûi vieäc laøm aùc, tính chaát laøm aùc, neân goïi laø oá taùc (hoái haän). Theá naøo laø maøn che traïo cöû hoái haän? Vì do söï traïo cöû hoái haän naøy noù ngaên che taâm ta, noù ñeø neùn choân chaët caùi taâm, noù bao truøm kín mít vaø raøng buoäc chaët cheõ caùi taâm, neân goïi laø maøn che traïo cöû hoái haän. 5. Theá naøo laø maøn che cuûa nghi ngôø? Nghi ngôø laø sao? Töùc laø ñoái vôùi Phaät Phaùp Taêng vaø Khoå, Taäp, Dieät, Ñaïo sinh loøng nghi ngôø thaønh hai phaàn, hai ngaõ khaùc nhau (nöûa tin, nöûa ngôø). Vì truø tröø do döï, vì muõi teân ñoäc do döï, neân chaúng thích laøm, chaúng quyeát ñònh suy löôøng (quyeát ñoaùn), chaúng ngoä nhaäp ñöôïc. Ñaõ khoâng luoân luoân tieán leân, seõ khoâng luoân luoân tieán böôùc thì hieän ñaïi cuõng khoâng theå moät möïc tieán leân maø khoâng heà do döï. Ñoù goïi laø nghi ngôø. Theá naøo laø maøn che nghi ngôø? Do söï nghi ngôø naøy noù ngaên che taâm ta, noù ñeø neùn choân chaët taâm mình, noù bao truøm kín mít, noù troùi buoäc chaët cheõ taâm ta. Theá neân goïi laø maøn che cuûa nghi ngôø. Coù naêm thöù taâm môùi gieo troàng (taøi): Caùc thaày neân bieát naêm thöù aáy laø: 1. Nhö moät soá ngöôøi ñoái vôùi caùc baäc Ñaïi sö haõy coøn nghi ngôø do döï, chöa ngoä nhaäp, chöa thaät hieåu bieát roõ raøng, chöa tin töôûng thanh tònh. Neáu ñoái vôùi baäc Ñaïi sö maø haõy coøn nghi ngôø do döï chöa ngoä nhaäp, chöa thaät hieåu bieát roõ raøng, khoâng tin töôûng thanh tònh thì goïi laø haïng thöù nhaát, töùc laø ñoái vôùi baäc Ñaïi sö taâm môùi gieo troàng, chöa ñoaïn dieät, chöa ñöôïc bieát khaép (Giaùc ngoä). 2. Nhö moät soá ngöôøi ñoái vôùi chaùnh phaùp haõy coøn nghi ngôø do döï, chöa ngoä nhaäp, chöa thaät hieåu bieát roõ raøng, chöa tin töôûng thanh tònh.

SOÁ 1536 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC - Quyeån 12 192

Neáu ñoái vôùi chaùnh phaùp haõy coøn nghi ngôø do döï, chöa ngoä nhaäp, chöa thaät hieåu bieát roõ raøng, chöa tin töôûng thanh tònh thì goïi laø haïng thöù hai, töùc laø ñoái vôùi chaùnh phaùp taâm môùi gieo troàng, chöa ñoaïn döùt, chöa ñöôïc bieát khaép. 3. Nhö moät soá ngöôøi ñoái vôùi caùc söï hoïc taäp, moân hoïc mình hoïc haõy coøn nghi ngôø do döï, chöa ngoä nhaäp, chöa thaät hieåu bieát roõ raøng, chöa tin töôûng thanh tònh. Ñoù laø haïng thöù ba, laø ñoái vôùi choã hoïc cuûa mình taâm môùi gieo troàng, chöa ñoaïn dieät, chöa ñöôïc bieát khaép. 4. Nhö moät soá ngöôøi ñoái vôùi caùc giaùo phaùp, giôùi luaät haõy coøn nghi ngôø do döï, chöa ngoä nhaäp, chöa thaät hieåu bieát roõ raøng, chöa tin töôûng thanh tònh. Neáu nhö theá, thì ñoù laø haïng thöù tö, töùc laø ñoái vôùi giaùo phaùp giôùi luaät (giaùo giôùi) taâm vöøa môùi gieo troàng, chöa ñoaïn dieät, chöa ñöôïc bieát khaép. 5. Nhö moät soá ngöôøi ñoái vôùi caùc baäc Bí-soâ Thöôïng toøa trí tueä saùng suoát, ñaõ tu haønh phaïm

haïnh vaø theå nhaäp phaùp Phaät töø laâu xa, caû ñeán caùc baäc Ñaïi sö, caùc vò Ñaïi trí... maø nhöõng baïn ñoàng tu phaïm haïnh ñeàu cuøng nhau khen ngôïi taùn döông, giuùp ñôõ hoä trì vaø kính meán. Nhöng soá ngöôøi naøy laïi ñoái vôùi caùc baäc phaïm haïnh ñaïi trí neâu treân maø giaän döõ chöûi bôùi, xuùc phaïm laøm nhuïc gaây caùc söï naõo haïi, neân chöa ngoä nhaäp, chöa thaät hieåu bieát roõ raøng, chöa tin töôûng thanh tònh. Neáu laøm caùc vieäc nhö theá thì ñoù laø haïng thöù naêm, töùc laø ñoái vôùi caùc baäc trí tueä phaïm haïnh thì taâm vöøa môùi gieo troàng chöù chöa ñoaïn dieät, chöa bieát khaép. - Neáu ñoái vôùi baäc Ñaïi sö, haõy coøn nghi ngôø do döï chöa ngoä nhaäp, chöa hieåu bieát roõ raøng, chöa tin töôûng, thì goïi laø haïng thöù nhaát, vì ñoái vôùi caùc baäc Ñaïi sö chæ laø taâm môùi gieo troàng, chöa ñoaïn dieät, chöa bieát khaép ñoù. Theá naøo laø baäc Ñaïi sö? Ñaùp: Ñaïi sö laø chæ cho chö Phaät Nhö Lai ÖÙng Chaùnh Ñaúng Giaùc. Theá naøo laø ñoái vôùi baäc Ñaïi sö haõy coøn nghi ngôø do döï? Nghóa laø ñoái vôùi chö Nhö Lai, baäc Chaùnh ñaúng giaùc maø sinh ra caùc thöù nghi ngôø do döï. Theá naøo laø chöa ngoä nhaäp, chöa hieåu bieát roõ raøng, chöa tònh tín? Neáu ñoái vôùi caùc baäc Ñaïi sö maø sinh ra caùc thöù nghi ngôø do döï, thì ngöôøi naøy chöa theå naøo thöïc hieän söï ñoaïn dieät cuõng nhö caùc thöù tuøy thuaän nhö taâm tuøy thuaän, yù muoán tuøy thuaän, loøng tin tuøy thuaän, söï hieåu bieát quyù baùu roõ raøng tuøy thuaän vaø keå caû caùc hieåu bieát ñaõ qua vaø saép tôùi. Theá neân goïi laø chöa ngoä nhaäp, chöa thaät hieåu bieát roõ raøng, chöa tin töôûng thanh tònh.

SOÁ 1536 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC - Quyeån 12 193

Theá naøo laø haïng thöù nhaát? Daàn daàn thuaän theo thöù töï, lieân tuïc ñeám maõi leân thì noù laø haïng thöù nhaát. Theá naøo laø ñoái vôùi baäc Ñaïi sö thì taâm vöøa môùi gieo troàng? Ñoái vôùi Nhö Lai Chaùnh Ñaúng Giaùc, sinh ra caùc thöù nghi ngôø do döï, thì ñoái vôùi taâm cuûa ngöôøi aáy töï taïo ra söï gieo troàng. Ví nhö ngöôøi noâng daân tuy coù ruoäng ñaát toát maø chaúng chòu khai khaån caøy caáy ñeå cho ñaát chai cöùng khoâ caèn, ngay nhö caùc gioáng coû daïi coøn chaúng moïc ñöôïc huoáng laø caùc maàm luùa quyù. Cho neân ñoái vôùi caùc baäc Ñaïi sö maø haõy coøn nghi ngôø do döï chöa tin chaéc thì cuõng nhö theá. Vì noù che laáp caùi taâm mình khieán taâm trí trôû thaønh chai cöùng caèn coãi khoâng theå troàng troït ñöôïc. Vôùi caùi taâm nhö theá coøn khoâng thöïc hieän ñöôïc caùc vieäc sai traùi laàm laïc, huoáng laø chaùnh phaùp ñuùng ñaén. Theá neân goïi laø ñoái vôùi baäc Ñaïi sö laø taâm môùi gieo troàng. Theá naøo laø chöa ñoaïn dieät, chöa bieát khaép? Vì caùi taâm ñeå gieo troàng cuûa ngöôøi aáy chöa ñöôïc haïng phuïc cheá ngöï laøm chuû ñöôïc, neân caùi haïi haõy coøn daøi. - Neáu ñoái vôùi chaùnh phaùp haõy coøn nghi ngôø, do döï, chöa ngoä nhaäp, chöa hieåu roõ, chöa tònh tín, thì goïi laø haïng thöù hai. Töùc laø ñoái vôùi chaùnh phaùp taâm môùi gieo troàng, chöa ñoaïn dieät, chöa bieát khaép. Theá naøo laø chaùnh phaùp? Ñaùp: Chaùnh phaùp laø aùi duïc ñaõ döùt, lìa boû, tòch dieät, Nieát-baøn roát raùo. Theá naøo laø ñoái vôùi chaùnh phaùp haõy coøn nghi ngôø do döï? Neáu nhö ñoái vôùi söï aùi duïc ñaõ döùt, lìa boû, tòch dieät, Nieát-baøn roát raùo maø sinh ra caùc thöù nghi ngôø do döï, thì ñoù laø ñoái vôùi chaùnh phaùp haõy coøn nghi ngôø do döï. Theá naøo laø chöa ngoä nhaäp, chöa

hieåu roõ, chöa tònh tín? Neáu ñoái vôùi chaùnh phaùp maø sinh ra caùc thöù nghi ngôø do döï thì ngöôøi naøy döùt boû heát vaø khoâng theå khôûi leân ñöôïc caùc thöù tuøy thuaän veà taâm, veà yù muoán, veà loøng tin, veà söï hieåu bieát roõ raøng quyù baùu, keå caû caùc hieåu bieát ñaõ qua vaø saép tôùi. Theá neân goïi laø chöa ngoä nhaäp, chöa hieåu bieát roõ raøng vaø chöa tin töôûng thanh tònh. Theá naøo laø haïng thöù hai? Töùc laø daàn daàn theo thöù töï lieân tuïc tính maõi leân, thì noù laø haïng thöù hai. Theá naøo laø ñoái vôùi chaùnh phaùp thì taâm vöøa môùi gieo troàng? Töùc laø ñoái vôùi söï aùi duïc, lìa boû, tòch dieät, Nieát-baøn roát raùo... maø sinh ra caùc thöù nghi ngôø do döï, thì ôû taâm cuûa ngöôøi aáy taïo ra söï gieo troàng. Cuõng nhö keû noâng daân duø coù ñaát toát, nhöng khoâng chòu caøy böøa troàng troït, ñeå cho ñaát

chai cöùng khoâ caèn, ngay nhö caùc gioáng coû daïi coøn khoâng moïc noåi huoáng laø caùc maàm luùa quyù? Cho neân ñoái vôùi chaùnh phaùp maø coøn nghi ngôø do döï thì cuõng nhö theá. Vì noù che laáp taâm mình, khieán taâm trí trôû thaønh chai cöùng caèn coãi khoâng theå gieo troàng ñöôïc. Vôùi taâm nhö theá coøn khoâng thöïc hieän ñöôïc caùc ñieàu sai traùi loãi laàm, huoáng laø chaùnh phaùp ñuùng ñaén. Theá neân goïi laø ñoái vôùi chaùnh phaùp taâm môùi gieo troàng. Theá naøo laø chöa ñoaïn döùt, chöa bieát khaép? Vì caùi taâm ñeå gieo troàng cuûa ngöôøi aáy chöa ñöôïc haïng phuïc cheá ngöï ñöôïc, neân caùi haïi coøn hoaøi. Theá neân goïi laø chöa ñoaïn dieät, chöa bieát khaép. - Neáu ñoái vôùi söï hoïc taäp (kieán thöùc) cuûa mình maø haõy coøn nghi ngôø do döï, chöa ngoä nhaäp, chöa hieåu bieát roõ raøng, chöa tin töôûng thanh tònh thì goïi laø haïng thöù ba. Töùc laø ñoái vôùi söï hoïc taäp cuûa mình thì taâm môùi gieo troàng, chöa ñoaïn dieät, chöa bieát khaép. Theá naøo laø söï hoïc taäp, caùc kieán thöùc? Ñaùp: Nhö chö Nhö Lai ÖÙng Chaùnh Ñaúng Giaùc, hieåu ñuùng, thaáy ñuùng vaø baøy ra caùc moân hoïc taäp. Nhö noùi: Ta hoïc nhö theá vôùi caùc moân hoïc ñöôïc ñoù, ñoái vôùi chaùnh lyù cuûa caùc phaùp thieän thì khoâng theå chöùng ñöôïc. Coøn ta hoïc nhö theá naøy, vôùi caùc moân hoïc veà söï vieäc naøy..., thì môùi chöùng ñöôïc caùc phaùp thieän ñuùng chaùnh lyù. Theá naøo laø ñoái vôùi söï hoïc taäp coøn nghi ngôø do döï? Ñoái vôùi chö Nhö Lai baäc Chaùnh Ñaúng Giaùc, baøy ra caùc caùch hoïc, moân hoïc maø nghi ngôø do döï. Theá naøo laø chöa ngoä nhaäp, chöa hieåu bieát roõ raøng, chöa tin töôûng thanh tònh? Ñoái vôùi caùc söï, caùc moân hoïc taäp maø nghi ngôø do döï thì ngöôøi naøy döùt boû vaø khoâng theå naøo khôûi leân ñöôïc caùc thöù tuøy thuaän veà taâm, veà yù muoán, veà loøng tin, veà söï hieåu bieát roõ raøng quyù baùu, keå caû caùc hieåu bieát ñaõ qua vaø saép tôùi. Theá naøo laø haïng thöù ba? Laø theo thöù töï daàn daàn lieân tuïc tính maõi leân, thì noù ôû haïng thöù ba. Theá naøo laø ñoái vôùi söï hoïc taäp thì taâm vöøa môùi gieo troàng? Töùc laø ñoái vôùi söï hoïc taäp moân hoïc maø chö Nhö Lai ÖÙng Chaùnh Ñaúng Giaùc do ñaõ hieåu ñuùng, thaáy ñuùng vaø baøy ra tmaø laïi nghi ngôø do döï, khoâng tin, thì ôû taâm cuûa ngöôøi aáy seõ töï taïo ra nôi ñeå gieo troàng. Cuõng nhö ngöôøi noâng daân duø coù ñaát ruoäng toát, nhöng chaúng chòu caøy böøa, troàng troït, ñeå cho ñaát chai cöùng caèn coãi. Ngay nhö caùc thöù coû daïi

coøn chaúng moïc ñöôïc, huoáng laø caùc maàm luùa quyù. Cho neân ñoái vôùi caùc söï hoïc taäp maø coøn nghi ngôø do döï chöa tin chaéc thì noù cuõng nhö theá. Vì noù che laáp taâm mình, khieán taâm trí trôû neân chai cöùng caèn coãi khoâng troàng troït chi ñöôïc caû. Vôùi

taâm nhö theá, caùc vieäc sai traùi laàm laïc, coøn khoâng thöïc hieän ñöôïc huoáng laø chaùnh phaùp ñuùng ñaén. Theá neân goïi laø ñoái vôùi söï hoïc taäp chæ laø taâm môùi gieo troàng. Vì caùi taâm ñeå gieo troàng cuûa ngöôøi aáy chöa ñöôïc haïng phuïc cheá ngöï, neân caùi haïi vaãn coøn laâu daøi. - Neáu ñoái vôùi giaùo phaùp giôùi luaät maø coøn nghi ngôø do döï, thì chöa theå ngoä nhaäp, chöa hieåu bieát roõ raøng, chöa tin töôûng thanh tònh thì ñoù laø haïng thöù tö. Töùc laø ñoái vôùi giaùo phaùp vaø giôùi luaät chæ coù taâm vöøa môùi gieo troàng chöù chöa ñöôïc ñoaïn dieät vaø chöa bieát khaép. Theá naøo laø giaùo giôùi? Ñaùp: Töùc laø chö Nhö Lai baäc Chaùnh Ñaúng Giaùc, hieåu ñuùng thaáy ñuùng cöù moãi nöûa thaùng noùi ra kinh giôùi bieät giaûi thoaùt. Ñoù goïi laø giaùo phaùp giaùo luaät. Nhö noùi ta ñaõ giöõ giôùi caám nhö theá, giöõ caùc giôùi caám naøy neân ñoái vôùi chaùnh lyù cuûa phaùp thieän khoâng theå chöùng ñöôïc. Nhöng khi ta giöõ giôùi caám, vôùi caùc giôùi caám naøy thì ñaït ñöôïc chaùnh lyù cuûa caùc phaùp thieän. Theá naøo laø ñoái vôùi giaùo giôùi coøn nghi ngôø do döï? Chö Phaät Nhö Lai baäc Chaùnh Ñaúng Giaùc, cöù moãi nöûa thaùng noùi nhaéc laïi caùc kinh giôùi bieät giaûi thoaùt, nhöng ñoái vôùi caùc giaùo giôùi thì laïi nghi ngôø do döï. Ñoù laø ñoái vôùi giaùo giôùi haõy coøn nghi ngôø do döï. Theá naøo laø chöa ngoä nhaäp, chöa hieåu bieát roõ raøng, chöa tin töôûng thanh tònh? Neáu ñoái vôùi caùc ñieàu giôùi caám maø coøn nghi ngôø do döï, thì ngöôøi naøy döùt boû haún neân khoâng theå naøo khôûi leân caùc thöù tuøy thuaän nhö veà taâm (taâm tuøy thuaän), veà yù muoán, veà loøng tin, veà söï hieåu bieát roõ raøng quyù baùu, keå caû caùc hieåu bieát ñaõ qua vaø saép tôùi. Theá neân goïi laø chöa ngoä nhaäp, chöa hieåu bieát roõ raøng, chöa tin töôûng thanh tònh. Theá naøo laø haïng thöù tö? Cöù thuaän theo thöù töï daàn daàn lieân tuïc tính maõi leân thì noù laø haïng thöù tö. Theá naøo laø ñoái vôùi giaùo giôùi (caùc giôùi luaät) thì taâm vöøa môùi gieo troàng? Ñoái vôùi caùc kinh giôùi bieät giaûi thoaùt maø chö Nhö Lai baäc Chaùnh Ñaúng Giaùc ñaõ thaáy ñuùng, bieát ñuùng, vaø moãi nöûa thaùng noùi ra, thì laïi maõi nghi ngôø do döï, thì ôû taâm cuûa ngöôøi ñoù töï taïo ra söï gieo troàng. Ví nhö coù keû noâng daân, duø coù ñaát ruoäng toát, nhöng khoâng chòu caøy caáy, troàng troït maø ñeå cho ñaát ñai chai cöùng khoâ caèn thì ngay nhö caùc loaøi coû daïi cuõng chaúng moïc ñöôïc, huoáng chi laø caùc maàm luùa quyù? Cho neân ñoái vôùi caùc giôùi luaät maø coøn nghi ngôø do döï chöa tin chaéc thì cuõng nhö theá. Vì noù che laáp taâm mình, khieán taâm trí bò chai cöùng caèn coãi khoâng theå troàng troït ñöôïc gì. Vôùi caùi taâm nhö theá, caùc vieäc sai traùi laàm laïc, coøn khoâng thöïc hieän ñöôïc huoáng chi laø chaùnh phaùp ñuùng ñaén? Theá neân goïi laø ñoái

vôùi giaùo giôùi (giôùi luaät) chæ laø taâm vöøa môùi gieo troàng. Theá naøo goïi laø chöa ñoaïn dieät, chöa bieát khaép? Vì caùi taâm ñeå gieo troàng cuûa ngöôøi aáy chöa ñöôïc haïng phuïc cheá ngöï, neân caùi haïi haõy coøn laâu daøi. - Neáu ñoái vôùi caùc vò Bí-soâ Thöôïng toøa trí tueä saùng suoát ñaõ töø laâu xa tu haønh caùc phaïm haïnh vaø theå nhaäp phaùp Phaät..., cho ñeán caùc baäc Ñaïi sö, caùc baäc ñaïi trí maø nhöõng baïn ñoàng tu phaïm haïnh ñeàu khen ngôïi, khen ngôïi giuùp ñôõ hoä nieäm vaø kính meán... Nhöng soá ngöôøi ñoù laïi ñoái vôùi caùc baäc phaïm haïnh, ñaïi trí ñoù maø giaän döõ chöûi bôùi, xuùc phaïm laøm nhuïc, gaây ra caùc söï naõo haïi, neân chöa ngoä nhaäp, chöa hieåu bieát roõ raøng, chöa tin töôûng thanh tònh, thì goïi laø haïng thöù naêm. Vì ñoái vôùi caùc baäc phaïm haïnh ñaïi trí chæ laø taâm vöøa môùi gieo troàng chöù chöa ñoaïn dieät, chöa ñöôïc bieát khaép. Theá naøo laø Ñaïi sö? Ñaùp: Töùc laø chö Phaät Nhö Lai baäc Chaùnh Ñaúng Giaùc. Theá naøo laø ngöôøi coù trí ñoàng tu phaïm haïnh? Ñoù laø chö vò Toân giaû Xaù Lôïi Töû, Ñaïi Thaùi Thuùc Thò, Ñaïi Doanh Caáu Thò, Ñaïi AÅm Quang, Ñaïi Chaáp Taøng, Ñaïi Kieáp Phæ Na, Ñaïi Ca Ña Dieãn Na, Ñaïi Chuaån Ñaø, Ñaïi Thieän Kieán, Ñaïi Loä, Ñaïi Danh, Voâ Dieät Duïc Laïc, Kim Tyø La v.v... vaø caùc baäc Thaùnh hieàn ñeä töû cuûa Phaät, ñoù goïi laø caùc baäc coù trí ñoàng tu phaïm haïnh. Neáu laø Ñaïi sö vaø caùc baäc ñaïi trí ñoàng tu phaïm haïnh cuøng khen ngôïi, giuùp ñôõ hoä trì, kính meán, thì ñoù goïi laø caùc Bí-soâ Thöôïng toøa trí tueä saùng suoát ñaõ töøng tu phaïm haïnh vaø theå nhaäp phaùp Phaät laâu xa. Töùc laø caùc Bí-soâ naøy goïi laø baäc coù trí tu phaïm haïnh. Vì sao ñoái vôùi caùc baäc coù trí tu phaïm haïnh nhö theá maø laïi giaän döõ chöûi maéng, xuùc phaïm, laøm nhuïc, gaây bao naõo haïi? Ñoái vôùi ngöôøi ñoù, ôû choã caùc baäc coù trí tu phaïm haïnh maø khôûi leân giaän döõ, noùi ra nhöõng lôøi leõ khoâng tuøy thuaän. Vì nhöõng lôøi leõ khoâng tuøy thuaän (hoøa thuaän vui veû) seõ bieåu thò söï cheâ bai xuùc phaïm laøm nhuïc döõ daèn. Theá neân goïi laø ôû choã baäc coù trí tu phaïm haïnh maø giaän döõ chöûi maéng, xuùc phaïm laøm nhuïc gaây moïi söï naõo haïi. Theá naøo laø chaúng ngoä nhaäp, khoâng hieåu bieát roõ raøng, khoâng tin töôûng thanh tònh? Neáu ôû choã (ñoái vôùi) caùc baäc coù trí tu phaïm haïnh maø giaän döõ, chöûi maéng, xuùc phaïm, laøm nhuïc, hoån aåu gaây naõo haïi..., thì ngöôøi naøy laïi döùt haún, khoâng theå naøo khôûi leân ñöôïc caùc thöù tuøy thuaän nhö veà taâm, veà yù muoán, veà loøng tin, veà söï hieåu bieát roõ raøng quyù baùu. Keå caû caùc hieåu bieát ñaõ qua vaø caùc hieåu bieát saép tôùi. Theá neân goïi laø khoâng

ngoä nhaäp, khoâng hieåu bieát vaø khoâng coù tin töôûng thanh tònh. Theá naøo goïi laø haïng thöù naêm? Töùc laø thuaän theo thöù töï daàn daàn lieân tuïc ñeám maõi leân thì noù ôû haïng thöù naêm. Theá naøo laø ôû choã caùc baäc coù trí tu phaïm haïnh chæ laø taâm môùi gieo troàng? Neáu ôû choã baäc coù trí tu phaïm haïnh maø khôûi leân giaän döõ chöûi maéng xuùc phaïm laøm nhuïc vaø gaây caùc söï buoàn khoå, thì taâm ngöôøi aáy laø nôi gieo troàng. Ví nhö ngöôøi noâng daân duø coù ñaát ruoäng toát nhöng chaúng chòu caøy böøa gieo troàng khieán ñaát trôû neân chai cöùng khoâ caèn, thì ngay nhö caùc coû daïi coøn chaúng moïc ñöôïc huoáng chi laø

nhöõng maàm luùa quyù? Cho neân ôû choã baäc coù trí tu phaïm haïnh maø laïi giaän döõ chöûi maéng, xuùc phaïm, laøm nhuïc vaø gaây caùc söï buoàn khoå thì cuõng nhö theá. Vì noù che laáp taâm mình khieán taâm trí trôû thaønh chai cöùng caèn coãi khoâng theå troàng troït ñöôïc. Vôùi caùi taâm nhö theá coøn khoâng thöïc hieän ñöôïc caùc ñieàu sai traùi loãi laàm, huoáng laø caùc chaùnh phaùp ñuùng ñaén. Theá neân goïi laø ôû choã baäc coù trí tu phaïm haïnh chæ môùi gieo troàng. Theá naøo laø chöa ñoaïn dieät, chöa bieát khaép? Vì caùi taâm ñeå gieo troàng cuûa ngöôøi aáy chöa ñöôïc haïng phuïc cheá ngöï ñöôïc, neân caùi haïi coøn daøi laâu. Neân goïi laø chöa ñoaïn dieät, chöa bieát khaép. Coù naêm thöù raøng buoäc taâm: Caùc thaày neân bieát naêm thöù aáy laø: 1. Nhö moät soá ngöôøi, thaân mình chöa lìa boû ñöôïc caùc thöù tham lam, daâm duïc, söï thaân thieát, söï yeâu thöông, söï theøm khaùt... Vôùi caùi thaân nhö theá maø caøng höøng haãy laøm theâm maõi khoâng bao giôø yeân tónh vaéng laëng neân khoâng theå chöùng ñöôïc caùc nghóa lyù cao xa. Do ñoù taâm trí khoâng ñöôïc ngoä nhaäp, khoâng coù nieàm tin trong saïch, khoâng an truï, khoâng hieåu bieát thoâng suoát... Neáu bò nhö theá thì laø haïng thöù nhaát, töùc laø thaân chöa lìa boû ñöôïc tham v.v... neân taâm bò raøng buoäc, khoâng theå ñieàu phuïc laøm chuû ñöôïc, do ñoù noù taùc haïi laâu daøi. 2. Laïi nöõa, caùc thaày neân bieát, moät soá ngöôøi ñoái vôùi caùc caûnh duïc chöa lìa boû ñöôïc caùc thöù tham lam, daâm duïc, söï thaân thieát, söï yeâu thöông, söï theøm khaùt. Do ngöôøi naøy chöa lìa boû ñöôïc caùc thöù nhö theá maø laïi caøng höøng haãy laøm theâm maõi, khoâng bao giôø ñöôïc vaéng laëng yeân tónh neân khoâng chöùng ñöôïc caùc nghóa lyù cao xa. Do ñoù taâm trí khoâng ñöôïc ngoä nhaäp khoâng coù loøng tin trong saïch, khoâng an truï yeân oån, khoâng hieåu bieát thaáu suoát... Neáu bò nhö theá thì thuoäc haïng thöù hai, töùc laø ñoái vôùi duïc chöa lìa boû ñöôïc tham v.v... neân taâm bò raøng buoäc, khoâng theå haïng phuïc laøm chuû ñöôïc, neân bò khoå haïi laâu daøi. 3. Laïi nöõa, caùc thaày neân bieát, moät soá ngöôøi coù caû taïi gia vaø xuaát gia ôû cuøng nhau, vui buoàn söôùng khoå cuøng höôûng, möøng giaän cuøng chia,

taát caû moïi vieäc cuøng chung laøm, cuoái cuøng trôû neân khaéng khít khoâng theå lìa xa nhau. Do vì hoï thích taïi gia xuaát gia cuøng soáng chung laãn loän nhö theá, maø caøng höøng haãy laøm theâm maõi, neân khoâng bao giôø ñöôïc yeân tónh vaéng laëng ñeå coù theå chöùng ñöôïc nghóa lyù cao xa. Do ñoù maø taâm trí chaúng theå ngoä nhaäp, khoâng coù loøng tin trong saïch, khoâng ñöôïc an truï trong yeân oån, khoâng hieåu bieát thaáu suoát... Neáu laø nhö theá thì thuoäc haïng thöù ba, töùc laø thích ôû laãn loän vôùi nhau, neân taâm bò raøng buoäc, khoâng theå haïng phuïc laøm chuû ñöôïc, neân bò khoå haïi laâu daøi. 4. Laïi nöõa, caùc thaày neân bieát, moät soá ngöôøi ñoái vôùi caùc thöù luaän thuyeát chaân chaùnh cuûa chö Phaät Thaùnh nhaân, ñeå dieät tröø caùc laàm loãi, ñeå höôùng taâm mình vaøo ñoù maø lìa boû caùc nieàm vui traàn tuïc thaáp keùm. Nhö caùc luaän thuyeát veà giôùi luaät, veà thieàn ñònh, veà trí tueä, veà giaûi thoaùt, veà giaûi thoaùt tri kieán. Hoaëc caùc luaän thuyeát veà thieåu duïc (ít ham muoán), veà tri tuùc (bieát vöøa ñuû tri tuùc), veà luaät hao moøn, veà söï tænh giaùc (tænh söï), caùc luaän thuyeát veà ñoaïn döùt hoaøn

toaøn, veà lìa caùc oâ nhieãm, veà tòch dieät, veà söï phaùt khôûi caùc duyeân tuøy thuaän vaø duyeân töï taùnh... Khi ñöôïc dieãn giaûng caùc luaän thuyeát ñoù, thì soá ngöôøi aáy khoâng heà traân troïng cung kính maø nghe, khoâng laéng tai nghe, khoâng chuù taâm nghe lôøi daïy baûo, chaúng tuaân haønh phaùp tuøy phaùp, vöôït boû lôøi raên daïy cuûa baäc Ñaïi sö. ÔÛ nhöõng nôi giaûng daïy, nhöõng phaùp moân thì khoâng thích hoïc taäp. Do khi giaûng noùi caùc luaän thuyeát nhö theá nhöng ngöôøi naøy chaúng cung kính laéng nghe, maø caøng höøng haãy laøm thoùi nhö theá maõi, neân khoâng bao giôø ñöôïc yeân tónh vaéng laëng ñeå coù theå chöùng ñöôïc caùc nghóa lyù cao quyù. Do ñoù maø taâm trí chaúng theå ngoä nhaäp, khoâng coù nieàm tin trong saïch, khoâng ñöôïc an truï trong yeân oån, khoâng hieåu bieát thaáu suoát... Neáu laø nhö theá thì thuoäc haïng thöù tö, töùc laø ñoái vôùi caùc luaän thuyeát chaân chaùnh, taâm luoân bò raøng buoäc, khoâng theå haïng phuïc laøm chuû ñöôïc, neân bò khoå haïi laâu daøi. 5. Laïi nöõa, caùc thaày neân bieát, coù moät soá ngöôøi môùi chöùng ñöôïc chuùt ít, tuy sau ñoù coù moät thôøi gian laøm caùc vieäc cao quyù toát ñeïp, nhöng nöûa chöøng thì boû dôõ. Do ngöôøi aáy chöùng ñöôïc chuùt ít maø caøng höøng haãy laøm theâm maõi, khoâng bao giôø ñöôïc yeân tónh vaéng laëng ñeå coù theå chöùng ñöôïc caùc nghóa lyù cao xa. Do ñoù maø taâm trí khoâng theå ngoä nhaäp, khoâng coù nieàm tin trong saïch, khoâng ñöôïc an truï trong yeân oån, khoâng hieåu bieát thaáu suoát... Neáu laø nhö theá thì thuoäc haïng thöù naêm, töùc laø sau moät ít thôøi gian laøm caùc vieäc toát ñeïp cao quyù, neân taâm bò raøng buoäc, khoâng theå haïng phuïc, laøm chuû ñöôïc neân bò khoå haïi laâu daøi. ÔÛ ñaây noùi veà thaân chöa lìa boû ñöôïc caùc thöù tham lam, daâm duïc thaân thieát, yeâu thöông, theøm khaùt..., coù nghóa laø chæ roõ söï quaù thöông

yeâu thaân mình khieán taâm bò raøng buoäc khoâng ñöôïc vöôït thoaùt. Neân noùi thaân chöa lìa boû caùc thöù tham, daâm v.v... maø caøng haêng haùi laøm theâm maõi khieán khoâng bao giôø ñöôïc yeân tónh vaéng laëng ñeå chöùng ñöôïc nghóa lyù cao quyù. Theá naøo laø caøng höøng haãy theâm? Coù nghóa laø caøng thöông yeâu baûn thaân hôn, nhieàu hôn nöõa maø boû haún vieäc chuyeân caàn tinh taán, maïnh meõ khích leä neân chaúng cheá phuïc, ñieàu khieån ñöôïc taâm mình moät caùch lieân tuïc, neân goïi laø höøng haãy, ngöôøi trong caûnh ñoù khoâng coù vui veû gì, neân goïi laø höøng haãy. Theá naøo laø cöù maõi laøm theâm? Nghóa laø caøng yeâu meán baûn thaân, thì caøng phaûi ñoaïn dieät, caøng phaûi reøn luyeän, tu taäp laøm raát nhieàu vieäc, neân goïi laø cöù maõi laøm theâm (gia haønh). Trong hoaøn caûnh ñoù ngöôøi aáy chaúng heà vui veû öa thích, neân noùi cöù laøm theâm maõi. Theá naøo laø döùt haún? Töùc laø caøng yeâu meán baûn thaân neân caøng lìa haún taùm thöù ñaïo Thaùnh (Taùm chaùnh ñaïo), neân goïi laø döùt haún. Ngöôøi trong caûnh ñoù chaúng heà vui thích gì, do ñoù maø noùi laø döùt haún. Theá naøo laø yeân tónh vaéng laëng? Töùc laø neáu caøng thöông meán baûn thaân thì xa lìa maõi vieäc ôû choán yeân tónh vaéng veû, neân noùi laø vaéng veû yeân tónh. Vì ngöôøi trong caûnh ñoù khoâng öa thích gì, do ñoù noùi laø yeân tónh vaéng laëng. Theá naøo laø chöùng ñöôïc nghóa lyù cao xa? Töùc laø neáu caøng yeâu meán baûn thaân thì

vónh vieãn xa lìa vieäc chöùng ñöôïc aùi duïc heát saïch, xuaát ly, tòch dieät vaø Nieát-baøn. Ñoù goïi laø chöùng ñöôïc nghóa lyù cao xa. Vì ngöôøi trong caûnh ñoù khoâng öa thích gì, do ñoù noùi laø chöùng ñöôïc caùc nghóa lyù cao xa. Taâm chaúng ngoä nhaäp, khoâng loøng tin trong saïch, chaúng ñöôïc an truï trong yeân oån, khoâng hieåu bieát thaáu suoát, nghóa laø caøng yeâu meán baûn thaân thì ngöôøi aáy caét ñöùt vónh vieãn, chaúng bao giôø phaùt khôûi caùc söï tuøy thuaän nhö veà taâm, veà yù muoán, veà loøng tin, veà hieåu bieát thaáu suoát, keå caû caùc hieåu bieát ñaõ qua vaø saép tôùi. Haøng thöù nhaát, töùc laø theo thöù töï daàn daàn cöù lieân tuïc ñeám maõi leân thì noù ôû haïng thöù nhaát. Ñoái vôùi thaân chöa lìa boû tham v.v... neân taâm bò raøng buoäc, nghóa laø neáu ñoái vôùi thaân caøng theâm meán yeâu saâu xa, thì taâm cuûa ngöôøi ñoù caøng bò troùi chaët, troùi buoäc raát chaët cheõ, nhö bò moät ngöôøi treû raát maïnh meõ, laáy daây raát chaéc, troùi buoäc thaät chaët, raát chaët roài cheá theâm nöôùc vaøo daây cho thaät deõo thaät chaéc. Ñoù goïi laø bò troùi buoäc raát chaët cheõ. Nhö vaäy, neáu caøng yeâu meán baûn thaân thì taâm seõ bò troùi buoäc raát chaët cheõ nhö theá.

SOÁ 1536 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC - Quyeån 12 200

Noùi veà söï chöa ñöôïc haïng phuïc, laøm chuû neân bò khoå haïi laâu daøi, nghóa laø chöa ñoaïn dieät, chöa bieát khaép. Coøn ñoái vôùi duïc maø chöa lìa boû caùc tham v.v... thì taâm bò raøng buoäc troùi chaët, noùi roäng ra cuõng nhö theá. Vieäc öa soáng laãn loän giöõa ngöôøi taïi gia vaø xuaát gia, nghóa laø keû xuaát gia taïi gia cuøng soáng laãn loän chung nhau vôùi taát caû nghóa tình thì vui buoàn cuøng höôûng, khoå söôùng cuøng chia, nghóa laø coù vieäc vui thì cuøng vui, coù vieäc khoå thì cuøng chòu khoå, coù vieäc vui möøng thì cuøng vui möøng, coù vieäc lo aâu saàu khoå thì cuøng saàu khoå lo aâu. Coù nhöõng coâng vieäc thì cuøng laøm, cuøng thöïc hieän. Cuoái cuøng trôû neân khaéng khít nhau chaúng rôøi, nghóa laø ñoái vôùi moïi söï vieäc cuøng thöïc hieän thì thaân taâm cuøng giuùp ñôõ nhau khoâng heà bieáng treã. Caùc vieäc khaùc thì nhö tröôùc ñaõ noùi. Ñoái vôùi caùc luaän thuyeát chaân chaùnh. Theá naøo laø luaän thuyeát? Nghóa laø caên cöù vaøo vieäc xuaát ly, (vöôït thoaùt) xa lìa töø boû ñeå sinh ra caùc phaùp thieän maø leân tieáng baøn luaän, noùi naêng ñeà xöôùng, bình phaåm nghò luaän ñeå laøm saùng toû, hay traùch cöù khen cheâ, bieän thuyeát tuyeân boá... Taát caû thuoäc veà ngöõ nghieäp. Ñoù goïi laø luaän thuyeát chaân chaùnh. Noùi laø Thaùnh, thì coù hai thöù goïi laø Thaùnh, töùc laø caùc phaùp thieän goïi laø Thaùnh, maø voâ laäu cuõng goïi laø Thaùnh, Thaùnh noùi ôû ñaây laø chæ cho caùc phaùp thieän, chöù khoâng phaûi voâ laäu. Tröø boû caùc thieáu soùt, laø vôùi caùc luaän thuyeát chaân chaùnh naøy, suoát ngaøy ñeâm suy tö aùp duïng thì coù theå ñöa ñeán cuoäc soáng thieåu duïc hyû tuùc, töùc laø soáng ñôøi giaûn ñôn, deã ñuû deã soáng. Do luoân luoân bieát giaûm tröø bôùt, maø ñöôïc nhieàu coâng ñöùc, bieát löôïng ñònh, soáng trong saïch. Cho neân goïi laø tröø bôùt loãi laàm. Hay höôùng taâm veà choã lìa boû söï ngaên che bao kín ñeå coù ñöôïc an laïc, vôùi nghóa trong naøy khi noùi veà caùi taâm thì coù nghóa laø vôùi caùc luaän thuyeát chaân chaùnh naøy seõ khieán taâm ñoaïn tröø ñöôïc söï ngaên che bao kín ñeå ñöôïc trong saïch an laïc. Do ñoù maø noùi höôùng taâm veà choã lìa boû söï

ngaên che ñeå ñöôïc an laïc. Luaän thuyeát veà giôùi luaät, töùc laø vôùi luaän thuyeát chaân chaùnh naøy seõ chæ baøy ñuùng ñaén veà tai hoïa cuûa söï phaù giôùi vaø coâng ñöùc cuûa söï trì giôùi. Luaän thuyeát veà thieàn ñònh, töùc laø luaän thuyeát chaân chaùnh naøy chæ baøy ñuùng ñaén veà caùc tai hoïa cuûa söï phaân taùn loaïn ñoäng vaø coâng ñöùc cuûa chaùnh ñònh. Luaän thuyeát veà trí tueä, töùc laø luaän thuyeát chaân chaùnh naøy chæ baøy

SOÁ 1536 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC - Quyeån 12 201

ñuùng ñaén veà caùc tai hoïa cuûa tueä aùc vaø coâng ñöùc cuûa chaùnh trí tueä tuyeät dieäu. Luaän thuyeát veà giaûi thoaùt, töùc laø luaän thuyeát chaân chaùnh naøy chæ baøy ñuùng ñaén veà tai hoïa cuûa taø giaûi thoaùt vaø coâng ñöùc cuûa chaùnh giaûi thoaùt. Luaän thuyeát veà giaûi thoaùt tri kieán, töùc laø luaän thuyeát chaân chaùnh naøy chæ baøy ñuùng ñaén veà tai hoïa cuûa trí tueä baát chaùnh vaø coâng ñöùc cuûa trí tueä chaân chaùnh. Luaän thuyeát veà thieåu duïc (ít ham muoán), töùc laø luaän thuyeát chaân chaùnh naøy chæ baøy ñuùng ñaén veà tai hoïa cuûa nhieàu ham muoán vaø coâng ñöùc cuûa thieåu duïc. Luaän thuyeát veà hyû tuùc (tri tuùc bieát vöøa ñuû), töùc laø luaän thuyeát chaân chaùnh naøy chæ baøy ñuùng ñaén veà tai hoïa cuûa söï chaúng bieát vöøa ñuû vaø coâng ñöùc cuûa söï bieát ñuû. Luaän thuyeát veà söï giaûm bôùt, töùc laø luaän thuyeát chaân chaùnh naøy chæ baøy ñuùng ñaén tai hoïa cuûa söï theâm nhieàu sinh töû vaø coâng ñöùc cuûa söï giaûm bôùt sinh töû. Luaän thuyeát veà söï ít vieäc, töùc laø luaän thuyeát chaân chaùnh naøy chæ baøy ñuùng ñaén veà tai hoïa cuûa ña ñoan coâng chuyeän vaø coâng ñöùc cuûa ít vieäc. Luaän thuyeát veà vónh ñoaïn, töùc laø luaän thuyeát chaân chaùnh naøy chæ baøy ñuùng ñaén veà tai hoïa cuûa kieát söû vaø coâng ñöùc cuûa söï vónh ñoaïn kieát söû Luaän thuyeát veà lìa boû söï meâ ñaém, töùc laø luaän thuyeát chaân chaùnh naøy chæ baøy ñuùng ñaén veà caùc tai hoïa cuûa söï tham ñaém vaø coâng ñöùc cuûa söï lìa boû söï meâ ñaém. Luaän thuyeát veà tòch dieät, töùc laø luaän thuyeát chaân chaùnh naøy chæ baøy ñuùng ñaén veà caùc tai hoïa cuûa söï coù thaân xaùc naøy vaø coâng ñöùc cuûa söï khoâng coù thaân xaùc. Luaän thuyeát veà tuøy thuaän cuûa duyeân taùnh vaø duyeân khôûi, töùc laø luaän thuyeát chaân chaùnh naøy tuyeân noùi, baøy ra, laäp neân vaø chæ baøy roõ raøng raèng do caùc duyeân hoïp laïi khôûi leân maø sinh ra caùc phaùp vaø söï kheùo leùo nhaãn nhuïc chòu ñöïng. Trong khi dieãn noùi caùc luaän thuyeát aáy thì ngöôøi naøy chaúng traân troïng cung kính cuùng döôøng chuù yù laéng tai nghe. Chaúng chuù taâm hoïc taäp, khoâng thi haønh phaùp tuøy phaùp maø vöôït boû lôøi raên daïy cuûa baäc Ñaïi sö. Caùc nôi coù giaûng daïy khoâng ham thích ñeán xin hoïc hoûi, nghóa laø bò troùi chaët vì sai laàm, troùi chaët caùc luaän thuyeát chaân chaùnh neân khoâng cung kính laéng tai nghe.

SOÁ 1536 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC - Quyeån 12 202

Lieàn caøng höøng haãy, nghóa laø do bò troùi chaët vì sai laàm, noù troùi chaët caû caùc luaän thuyeát chaân chaùnh neân chaúng caàn phaûi cung kính laéng tai nghe. Do ñoù ñoaïn döùt söï tinh taán sieâng naêng maïnh meõ, neân khoâng theå khích leä

ñieàu phuïc laøm chuû taâm mình lieân tuïc hoaøi hoaøi, ñoù goïi laø höøng haãy haêng haùi. Ngöôøi trong caûnh ñoù khoâng heà vui thích. Do ñoù maø noùi caøng höøng haãy. Caøng höøng haãy theâm leân maõi, nghóa laø do bò troùi chaët vì sai laàm, troùi chaët caùc luaän thuyeát chaân chaùnh, khoâng chòu cung kính laéng tai nghe v.v..., neân lieàn ñoaïn döùt caùc söï reøn luyeän tu taäp hoaëc laøm nhieàu vieäc neân goïi laø caøng höøng haãy laøm theâm. Ngöôøi trong caûnh ñoù khoâng heà vui thích, do ñoù maø noùi caøng höøng haãy laøm theâm maõi. Coøn vieäc ñoaïn döùt vónh vieãn laø vì bò troùi chaët vì sai laàm, noù troùi chaët caùc luaän thuyeát chaân chaùnh, neân chaúng cung kính laéng tai nghe v.v..., lieàn ñoaïn döùt caû taùm chaùnh ñaïo, ñoù goïi laø ñoaïn döùt. Ngöôøi trong caûnh ñoù khoâng heà vui thích, do ñoù maø noùi laø ñoaïn döùt (döùt boû haún). Veà söï yeân laëng vaéng veû, töùc laø ngöôøi naøy ñoái vôùi caùc luaän thuyeát chaân chaùnh, bò troùi chaët trong sai laàm neân khoâng cung kính laéng tai nghe, neân xa lìa vieäc soáng nôi vaéng veû yeân laëng. Ñoù goïi laø yeân laëng vaéng veû. Ngöôøi trong caûnh ñoù khoâng heà vui thích, do ñoù maø noùi laø yeân laëng vaéng veû. Lieàn chöùng ñöôïc nghóa lyù cao xa laø do caùc luaän thuyeát chaân chaùnh bò troùi chaët trong sai laàm neân chaúng chòu cung kính laéng tai nghe, neân bò caét ñöùt vieäc chöùng ñöôïc söï döùt haún aùi duïc, söï xuaát ly, söï tòch dieät vaø Nieát-baøn. Ñoù goïi laø söï chöùng ñöôïc nghóa lyù cao xa. Ngöôøi trong caûnh ñoù khoâng heà vui thích. Do ñoù neân noùi laø chöùng ñöôïc nghóa lyù cao saâu (thaâm dieäu). Taâm chaúng ngoä nhaäp, khoâng coù loøng tin thanh tònh, khoâng ñöôïc an truï trong yeân oån, khoâng hieåu bieát thaáu suoát laø do bò troùi chaët trong sai laàm ñoái vôùi caùc luaän thuyeát chaân chaùnh, neân chaúng cung kính laéng tai nghe v.v..., do ñoù lieàn bò ñoaïn döùt maõi maõi vieäc khôûi leân caùc thöù tuøy thuaän nhö veà taâm, veà loøng tin, veà yù muoán veà taâm hieåu roõ, keå caû caùc hieåu bieát ñaõ qua vaø saép tôùi. Theá neân noùi taâm chaúng ngoä nhaäp v.v... Ñoù laø haïng thöù tö. Vaø taâm bò troùi buoäc nhö ñaõ noùi tröôùc ñaây. Chæ chöùng ñöôïc chuùt ít duø sau naøy coù laøm caùc vieäc toát ñeïp cao quyù, nhöng laïi boû dôû nöûa chöøng. Theá naøo laø chöùng ñöôïc chuùt ít? Töùc laø nhö coù moät soá ngöôøi giöõ ñöôïc moät soá giôùi caám lieàn möøng cho laø ñuû, hoaëc cho ñeán chæ chöùng ñöôïc moät phaàn raát ít veà trí thoâng sinh töû, lieàn cho laø ñuû. Nhö theá ñeàu goïi laø

chöùng ñöôïc chuùt ít. Tuy veà sau coù laøm caùc vieäc toát ñeïp cao quyù, töùc laø ngöôøi naøy chöa döùt heát phieàn naõo, cuõng chöa chöùng ñöôïc caùch ñoaïn dieät phieàn naõo. Do ñoù neân noùi: Tuy sau naøy coù laøm caùc vieäc quyù ñeïp. Nhöng boû dôû nöõa chöøng, laø boû vieäc tu thieän, pheá boû söï chuyeân caàn tinh taán. Do ñoù maø noùi laø boû dôû nöûa chöøng. Lieàn bò höøng haãy (thieâu ñoát) nghóa laø ñoái vôùi coõi naøy chöa laøm ñöôïc caùc vieäc khoù nhoïc, chöa caét ñöùt ñöôïc kieát söû, thì bò caét ñöùt vieäc sieâng naêng chuyeân caàn, coá gaéng maïnh meõ heát söùc, neân chaúng ñieàu phuïc laøm chuû ñöôïc taâm moät caùch lieân tuïc hoaøi hoaøi. Ñoù goïi laø höøng haãy. Vaø ngöôøi trong caûnh ñoù cuõng khoâng heà vui thích, do ñoù maø cuõng goïi laø höøng haãy. Coøn cöù laøm theâm maõi, doù ñoù

maø döùt haún söï yeân tónh vaéng laëng ñeå chöùng ñöôïc nghóa lyù cao quyù, ñeàu gioáng nhö tröôùc ñaõ noùi. Goïi ñoù laø haïng thöù naêm, töùc laø theo thöù töï daàn daàn lieân tuïc ñeám maõi leân thì noù ôû haïng thöù naêm. Sau naøy ñaõ laøm caùc vieäc toát maø taâm bò troùi buoäc, laø ôû coõi naøy chöa laøm ñöôïc caùc vieäc khoù nhoïc laém, chöa ñoaïn döùt heát phieàn naõo kieát söû, neân taâm bò troùi chaët, voâ cuøng chaët, nhö bò moät ngöôøi trai treû maïnh khoûe laáy daây thaät chaët ñem nhuùng nöôùc roài troùi goâ laïi thaät chaët. Ñoù goïi laø bò troùi chaët, voâ cuøng chaët. Veà sau ñoù laøm caùc vieäc quyù ñeïp, laø ôû coõi naøy chöa laøm ñöôïc caùc vieäc khoù nhoïc, chöa ñoaïn döùt heát caùc kieát söû, neân bò taâm troùi chaët, thaät chaët. Chöa haïng phuïc laøm chuû ñöôïc, neân coøn bò khoå haïi daøi laâu. Nghóa laø chöa ñoaïn heát, chöa bieát khaép. Naêm thöù keát thuaän phaàn döôùi: 1. Tham duïc keát phaàn. 2. Giaän döõ keát phaàn. 3. Thaáy coù thaân (Höõu thaân kieán) keát phaàn. 4. Giôùi caám thuû keát phaàn. 5. Nghi ngôø keát phaàn. - Tham duïc keát thuaän phaàn döôùi: Tham duïc laø sao? Töùc laø ñoái vôùi duïc caûnh coù nhöõng caùi tham naøo thì ñeàu ham muoán caû, roäng noùi cho ñeán loaïi tham lam, thöù sinh tham lam, ñoù goïi laø tham duïc. Keát thuaän phaàn döôùi, thì phaàn döôùi laø coõi Duïc, coøn phaàn treân laø coõi Saéc. Do tham duïc chöa ñoaïn döùt, chöa bieát khaép, cho neân lieàn ñeán coõi

Duïc, sinh vaøo coõi Duïc vaø keát thaønh ñôøi soáng coõi Duïc. Neân goïi laø tham duïc keát thuaän phaàn döôùi. - Giaän döõ keát thuaän phaàn döôùi: Giaän döõ laø sao? Töùc laø luoân coù yù muoán laøm toån haïi caùc loaøi höõu tình. Roäng noùi cho ñeán hieän taïi ñang gaây hoïa, neân goïi laø giaän döõ keát thuaän phaàn döôùi. Roäng noùi nhö tröôùc. - Chaáp thaân keát thuaän phaàn döôùi: Chaáp thaân laø sao? Ñoái vôùi naêm thöù chaáp uaån thì theo ñoù maø chaáp thaáy coù ta vaø caùi cuûa ta (ngaõ sôû). Vaø töø ñoù maø khôûi leân caùc söï thaáy coù nhaän chòu, ham muoán vaø trí tueä nhìn thaáy... Ñoù goïi laø chaáp coù thaân keát thuaän phaàn döôùi vaø caùc vieäc roäng noùi nhö tröôùc. - Giôùi caám thuû keát thuaän phaàn döôùi: Giôùi caám thuû (chaáp caùc giôùi caám) laø sao? Nhö coù moät soá ngöôøi chaáp chaët caùc ñieàu raên caám, cho raèng do giöõ caùc giôùi caám naøy thì coù theå ñöôïc thanh tònh, giaûi thoaùt vaø xuaát ly (vöôït thoaùt), hoaëc vöôït ra ngoaøi caùc khoå vui vaø chöùng ñöôïc quaû vò (choã) vöôït ra ngoaøi caùc khoå vui... Moät soá ngöôøi khaùc thì laïi baûo giöõ caùc giôùi caám naøy ñöôïc thanh tònh vöôït khoå vui; soá khaùc nöõa thì chaáp nhöõng giôùi caám khaùc..., môùi chöùng ñöôïc nhö theá v.v..., ñoù goïi laø giôùi caám thuû keát thuaän phaàn döôùi. Cuõng roäng noùi nhö tröôùc. - Nghi ngôø keát thuaän phaàn döôùi: Nghi ngôø laø sao? Töùc laø ñoái vôùi Phaät, Phaùp, Taêng vaø Töù ñeá Khoå, Taäp, Dieät, Ñaïo maø nghi ngôø chaúng tin töôûng... Roäng noùi cho ñeán khoâng hieän coù moät coõi naøo... Ñoù laø nghi ngôø keát thuaän phaàn döôùi. Phaàn döôùi laø coõi Duïc. Phaàn treân laø coõi Saéc vaø Voâ saéc. Do vì coù caùi nghi ngôø naøy maø chöa ñoaïn döùt, chöa bieát khaép. Cho neân lieàn ñeán coõi Duïc, sinh vaøo coõi Duïc vaø keát thaønh ñôøi soáng coõi Duïc. Cho neân goïi laø nghi ngôø keát phaàn döôùi. Coù naêm thöù keát thuaän phaàn treân: 1. Tham saéc. 2.

Tham voâ saéc. 3. Traïo cöû (luoân ñoäng ñaäy khoâng yeân). 4. Kieâu maïn. 5. Voâ minh. - Tham saéc keát thuaän phaàn treân: Tham saéc laø sao? ÔÛ trong coõi Saéc maø tu phaùp ñoaïn dieät, ñeå dieät tröø taát caû caùc thöù ham muoán, tham lam vaø moïi söï giöõ gìn, caát giaáu, ñam meâ, tham aùi... Ñoù goïi laø tham saéc.

Coøn keát thuaän phaàn treân: Phaàn döôùi laø coõi Duïc, phaàn treân laø coõi Saéc vaø Voâ saéc. Chính do caùi tham saéc naøy maø chöa ñoaïn dieät vaø chöa bieát khaép. Cho neân lieàn ñeán coõi Saéc, sinh vaøo coõi Saéc vaø keát thaønh kieáp soáng ôû coõi Saéc, neân goïi laø tham saéc keát thuaän phaàn treân. - Tham voâ saéc keát thuaän phaàn treân: Tham voâ saéc laø sao? ÔÛ trong coõi Voâ saéc maø tu phaùp ñoaïn dieät, ñeå dieät tröø taát caû thöù ham muoán, tham lam vaø moïi söï giöõ gìn, caát giaáu, ñam meâ, tham aùi. Ñoù goïi laø tham voâ saéc. Coøn keát thuaän phaàn treân, thì phaàn döôùi laø coõi Duïc, phaàn treân laø coõi Saéc vaø Voâ saéc. Do tham voâ saéc naøy maø chöa ñoaïn dieät vaø chöa bieát khaép, cho neân lieàn ñeán coõi Voâ saéc, sinh vaøo coõi Voâ saéc vaø keát thaønh kieáp soáng ôû coõi Voâ saéc. Neân goïi laø tham voâ saéc keát thuaän phaàn treân. - Traïo cöû keát thuaän phaàn treân: Traïo cöû laø sao? ÔÛ trong coõi Saéc vaø Voâ saéc maø tu phaùp ñoaïn dieät, ñeå ñoaïn döùt taát caû thöù khoâng yeân tònh vaéng laëng, döùt thaät saïch caùc thöù raát nhoû nhaët gaây maát yeân tónh vaéng laëng, dieät caû nhöõng caùi sinh ra traïo cöû, coù töï taùnh sinh ra traïo cöû, töùc laø taâm luoân xao ñoäng noùng naûy, bò quaáy roái. Ñoù laø traïo cöû. Keát thuaän phaàn treân, thì phaàn döôùi laø coõi Duïc, coøn phaàn treân laø coõi Saéc vaø Voâ saéc. Do traïo cöû naøy maø chöa ñoaïn dieät vaø chöa bieát khaép, cho neân lieàn ñeán coõi Saéc vaø Voâ saéc, sinh vaøo coõi Saéc vaø Voâ saéc, keát thaønh kieáp soáng ôû coõi Saéc vaø coõi Voâ saéc. Neân goïi laø traïo cöû keát thuaän phaàn treân. - Kieâu maïn keát thuaän phaàn treân: Kieâu maïn laø sao? ÔÛ coõi Saéc vaø Voâ saéc thöôøng tu phaùp ñoaïn dieät, ñeå dieät heát taùnh hoãn laùo, mieät thò caäy mình, taùnh töï cao töï ñaïi, khinh thöôøng mieät thò keû khaùc. Ñoù laø kieâu maïn. Coøn keát thuaän phaàn treân, nhö tröôùc ñaõ noùi roõ. - Voâ minh keát thuaän phaàn treân: Voâ minh laø sao? ÔÛ coõi Saéc vaø Voâ saéc thöôøng tu phaùp ñoaïn dieät ñeå dieät tröø caùc thöù ngu si, khoâng coù trí, ñaàn ñoän, toái taêm... Ñoù laø voâ minh. Keát thuaän phaàn treân, thì phaàn döôùi laø coõi Duïc, coøn phaàn treân laø coõi Saéc vaø Voâ saéc. Do voâ minh naøy chöa ñöôïc ñoaïn dieät, chöa bieát khaép, cho neân lieàn ñeán coõi Saéc vaø Voâ saéc, sinh vaøo coõi Saéc vaø Voâ saéc vaø keát thaønh kieáp soáng ôû coõi Saéc vaø Voâ saéc. Neân goïi laø voâ minh keát thuaän phaàn treân.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.